

KUUHANKAVEDEN KOULUN HYVINVOINTISUUNNITELMA/HYVINVOINNIN VUOSIKELLO

Työryhmä: Paula Lehmonen, Petri Mustonen, Terttu Nevalainen, Marjaana Sallinen, Heli Viinikainen, Kuuhankaveden koulun YS-ryhmät, nuorisotoimen edustaja Linda Pellinen

HYVINVOINTIIN KESKITTYVÄ KOULUKULTTUURI YHTEISÖLLISEN OPPILASHUOLLON PERUSTANA

1. Tausta/Johdanto

Tavoitetilan kuvaus Kuuhanaveden koulussa sekä hyvinvointia tukeva koulukulttuuri:

Kuuhanaveden koulussa yksi toimintakulttuurin kehittämisen painopistealueista on hyvinvointi.

YS-tiimeissä on muokattu ja jo osin käyttöön otettu Rovaniemen mallia hyvinvoinnin vuosikellosta lukuvuodesta 2021-2022 liittyen oppilaiden ja samalla kouluyhteisössä työskentelevien aikuisten hyvinvointiin. Mallin ydinajatuksena on se, että vastuu kouluhyvinvoinnista kuuluu kaikille kouluyhteisön jäsenille.

Käytännössä hyvinvoinnin vuosikello tarkoittaa sitä, kuukausittain vaihtuvien teemojen mukaisesti harjoitteleme oppilaiden kanssa yhdessä mielen hyvinvointiin, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja elämänhallintaan liittyviä taitoja. Tukioppilaat, oppilaskunta ja nuorisotoimi tiivistävät yhteistyötään suunnittelemalla teemoihin liittyviä ryhmäytystunteja yhdessä koulun henkilökunnan kanssa.

Opetus- ja ohjausalalla muutokset ovat jatkuvia ja työtä riittää. Sekä lasten ja nuorten että kouluyhteisössä työskentelevien aikuisten hyvinvointi ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa. Tähän liittyy olennaisesti koulun toimintakulttuurin kehittäminen yhdessä ja se, että asioista keskustellaan avoimesti. Se, että kaikki koulussa työskentelevät lapset, nuoret ja aikuiset noudattavat yhdessä sovittuja pelisääntöjä, on tärkeää. Yhteisten asioiden eteen on tehtävä töitä. Asiat eivät monestikaan muutu yhdessä yössä, mutta ne muuttuvat askel askeleelta, kun tahtotila on yhteinen.

2. Hyvinvointisuunnitelman tavoite ja tarkoitus

Keskeisimmät tavoitteet:

Hyvinvointiin keskittyvä

koulukulttuuri yhteisöllisen oppilashuollon perustana hankkeessa:

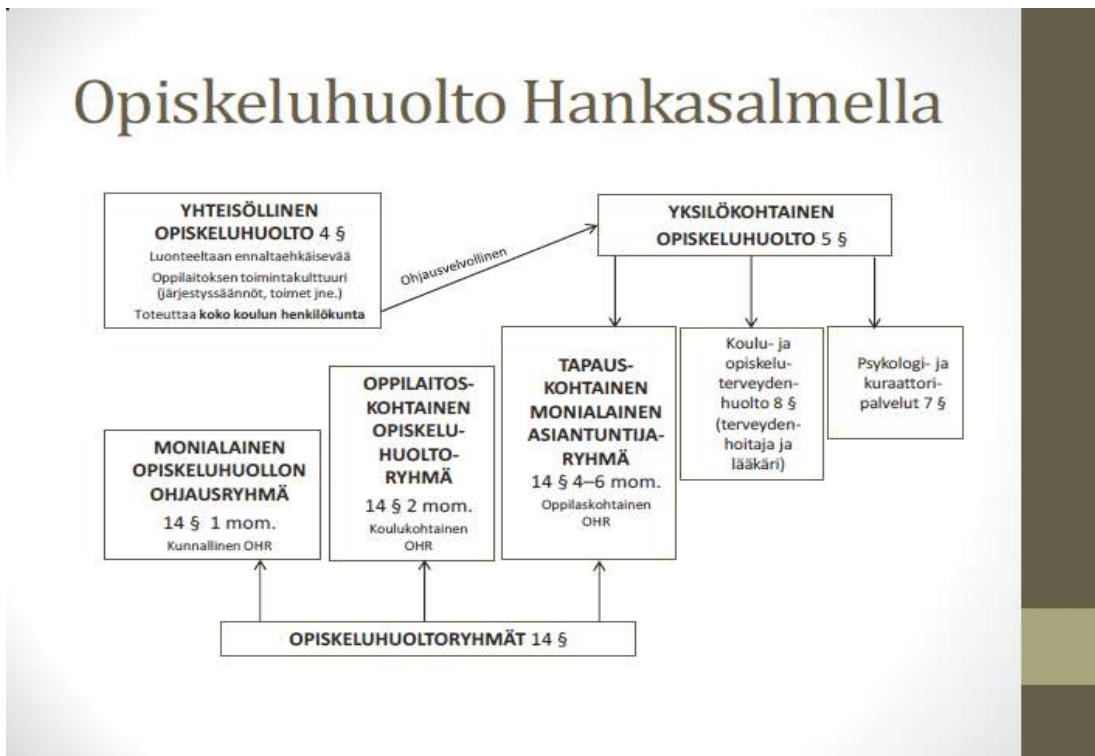
- 1. Hyvinvointia tukeva koulukulttuuri**
- 2. Hyvinvoiva kouluyhteisö**
- 3. Hyvinvoiva koulun henkilökunta**

Tässä tiivistetyssä hyvinvointisuunnitelmassa käsitellään ensiksi oppilaiden hyvinvoinnin edistämistä, sen jälkeen työyhteisössä työskentelevien aikuisten hyvinvointia ja sen tukemista sekä lopuksi PERMA-teoriaa.

2. Hyvinvoivat oppilaat

Toimivaa vuorovaikutusta ja hyvän elämän rakentamista painotetaan opetussuunnitelman perusteissa (POPS 2014). Yhteisöllisyyden vaikutus hyvinvointiin korostuu oppilas- ja opiskeluhuoltolaissa. Koulussa hyvinvointi on kaikkien kouluyhteisön jäsenten vastuulla. Vahvalla yhteisöllisyydellä on todettu olevan myönteistä vaikutusta oppilaiden hyvinvointiin ja tulevaisuuteen.

Opiskeluhoolto Hankasalmella kaavioksi piirrettynä:

Kuuhankaveden koulun yhtenä vahvana painopistealueena on koulun toimintakulttuurin työstäminen siten, että se tukee kaikkien koulussa toimivien henkilöiden jaksamista, hyvinvointia, toimivaa vuorovaikutusta sekä oppilaiden kaveri-, opiskelu- ja elämäntaitoja.

Lukuvuotena 2021-2022 Kuuhankaveden koulussa lähdettiin tutustumaan Rovaniemen hyvinvoinnin vuosikelloon ja työstämään vuosikelloa Kuuhankaveden kouluun soveltuvaksi. Hyvinvoinnin vuosikello ohjaa monialaisen yhteisöllisen hyvinvoinnin kokonaisuutta vuositasolla. Kuukausittain vaihtuvat teemat liittyvät mm. mielen hyvinvointiin, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja elämäntaitoihin. Tavoitteena on mallintaa niitä arkielämän tilanteita ja asioita, joissa lasten ja nuorten taitoja halutaan vahvistaa. Harjoitteilla tavoitellaan omat vahvuutensa tunnistavaa nuorta, joka ymmärtää sekä omia että toisten tunteita, kykyä toimia yhteistyössä ja löytää oman paikkansa yhteiskunnassa. Hyvinvoinnin vuosikello tähtää lapsen ja nuoren itsetunnon vahvistamiseen ja rohkaisee hakemaan apua sekä antamaan tukea toisille tarvittaessa.

Teemoja käsitellään ryhmätyksissä, luokanopettajan ja luokanohjaajan tunneilla, välituntitoiminnassa, teemapäivissä, oppilaskunnan ja tukioppilaiden tapahtumissa sekä eri oppiaineiden tunneilla. Hyvinvoinnin vuosikellon rakennetta suunnitellaan ja muokataan yhteistyössä opettajien, oppilaskunnan, tukioppilaiden, oppilashuollon ja nuorisotoimen kanssa. Vuosikelloa rytmitetään kouluvuoden ajankohtaisten ilmiöiden ja tavoitteiden mukaisesti. Oppilailta, huoltajilta ja koulun henkilökunnalta saadun palautteen pohjalta teemoja voidaan vaihdella vuosittain.

Hyvinvoinnin vuosikello Kuuhanaveden koulussa (esimerkki):

Elokuu

Yhteisöllisyys

KiVa- koulu: Tullaan ryhmäksi; Tutustutaan ja ryhmäydytään 2-6 h

LO-kansio: 7 lk Yläkouluun perehdyttäminen

8 lk Ryhmäytyminen

9 lk Ryhmäytyminen

Syyskuu

Itsetuntemus

Tukarit: 11.9. Tukarit järjestää puffetin Kodin ja koulun päivän yhteyteen

Oppilaskunta: Nälkäpäivä-keräys, → **Yhteisöllisyys, empatia**

KiVa- koulu: Vuorovaikutus ryhmässä, Älä ole vietävissä 2-4 h

LO-kansio: 7 lk Ryhmäytyminen 8 ja 9 lk (Toukaritanssi)

8 lk Opiskelutaidot 1

9 lk Opiskelutaidot 1

-

Lokakuu

Tunnetaidot

LO-kansio: 7 lk Opiskelutaidot 1

8 lk Turvallisuus

9 lk Turvallisuus

Oppilaskunta: Seiskojen ryhmäytystä. Puolikas päivä yhdessä tukarien, luokanohjaajien ja nuorisotoimen kanssa, → **Kaveritaidot**

Marraskuu

Empatia

Oppilaskunta ja tukarit Halloween-teemapäivä?

Nenäpäivä? (oppilaskunta), → **Yhteisöllisyys**

Ki-Va koulu: Minä ja muut, Saan olla, saat olla 3-6h

LO-kansio: 7 lk Turvallisuus

8 lk Suvaitsevaisuus ja erilaisuuden hyväksyminen

9 lk Suvaitsevaisuus ja erilaisuuden hyväksyminen

Joulukuu

Kaveritaidot ja ristiriitojen ratkaisu

Tukarien pikkujoulut seiskoille, → **Yhteisöllisyys, kaveritaidot**

Liikunta: sähköturnaus

LO-kansio: 7 lk Suvaitsevaisuus ja erilaisuuden hyväksyminen

8 lk Luokkahenki

9 lk Luokkahenki

Tammikuu

Media ja hyvinvointi

KiVa- koulu: Kiusaamisen monet kasvot. Kukaan ei ansaitse kiusaamista 3-6 h

LO-kansio: 7 lk Luokkahenki

8 lk Opiskelutaidot 2

9 lk Opiskelutaidot 2

Helmikuu

Katse tulevaisuuteen

Tukarit ja oppilaskunta: 14.2. Halipäivä → **Yhteisöllisyys**

Liikunta: Talviliikuntapäivä

LO-kansio: 7 lk Opiskelutaidot 2

8 lk Vastuullinen nuori

9 lk Vastuullinen nuori

Maaliskuu

Rentoutuminen ja rauhoittuminen

Tukarit ja oppilaskunta: tukaritunti seiskoille

KiVa-koulu: Kiusaamisen seuraukset ja vastavoimat, Se on meistä kiinni 2-4 h

LO-kansio: 7 lk Vastuullinen nuori

8 lk Nettikäyttäytyminen

9 lk Nettikäyttäytyminen

Huhtikuu

Arjen selviytymistaidot

LO-kansio: 7 lk Nettikäyttäytyminen

8 lk Hyvät tavat

9 lk Hyvät tavat

Toukokuu

Arviointi

Tukarit ja oppilaskunta: Vappuhäppeninki

- tukaritunti seiskoille
- tukarien ja oppilaskunnan yhteinen retki → **Yhteisöllisyys**

LO-kansio: 7 lk Hyvät tavat ja lukuvuoden yhteenveto

8 lk Lukuvuoden yhteenveto

9 lk Lukuvuoden yhteenveto

Kuuhankaveden koulun esi- ja alkuopetuksessa toteutetaan joustavaa opetusta. Jokaiselle vuodelle on suunniteltu 5 jaksoa/teemaa. Kussakin jaksossa toteutetaan monialaisesti eheyttäen eri teemoja. Jaksoja on suunniteltu kolmelle vuodelle. Toisin sanoen lapsi käy alkuopetuksen ajan joka vuosi eri teemakokonaisuudet läpi. Hyvinvointi on osa tätä kokonaisuutta.

5/6 ja 6.lk:

Kuuhankaveden koulun 5.luokan pienryhmä sekä 6.luokka toteuttavat hyvinvoinnin vuosikellon joustavasti eri oppiaineissa teemoja, joiden käytännön toteutusta kuvaamme alempana (PERMA katso luku 4).

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa noudatetaan opetushallituksen hyväksymien perusteiden mukaisia tavoitteita. Toiminnassa edistetään turvallisessa ympäristössä tapahtuvaa lasten luovuuden, sosiaalisten vuorovaikutustaitojen ja liikunnallisuuden kehittymistä, sekä lisäksi mahdollistetaan lapselle riittävä lepo. Toiminta koostuu erityisesti leikeistä, luovasta toiminnasta, liikunnasta ja vapaasta yhdessäolosta.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on:

1. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
2. Tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen
3. Osallisuuden edistäminen, tasa-arvon lisääminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen

Aamu- ja iltapäivätoiminta on kaikille 1. – 2. luokan oppilaille sekä erityistä tukea tarvitseville 3. – 9. luokan oppilaille suunnattua toimintaa. Lisäksi oppilaan, jolle on myönnetty pidennetty oppivelvollisuus tai koulunkäynnin aloittamista on siirretty yhdellä vuodella, on mahdollista osallistua aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Hankasalmella aamupäivätoimintaa ei ole pystytty järjestämään. Iltapäivätoimintaa järjestetään jokaisena lukujärjestyksen mukaisena arkikoulupäivänä kello 12–17 välisenä aikana. Koulujen loma-aikoina ja lauantai- ja sunnuntai-päivinä toimintaa ei järjestetä.

<http://www.hankasalmi.fi/aamu-ja-iltapaiivatoiminta/koulutus-ja-opetus/aamu-ja-iltapaiivatoiminta>

Kummi-, tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminta

Kummitoiminta

Kummitoiminta on keino tukea 0.-6.luokkalaisten koululaisten kasvamista ja oppimista sosiaalisuuteen, yhteisöllisyyteen ja toisten huomioonottamiseen. Koulun kummitoiminnan tavoitteena on edistää koululaisten turvallista ja pehmeää koulun alkua lievittäen koulutulokkaiden mahdollisesti kokemaa jännitystä ja pelkoja. Alakoulujen vanhemmat oppilaat (4.-6.lk) toimivat nuorempien oppilaiden kummeina auttamalla heitä sopeutumaan kouluun ja luomalla hyvää yhteishenkeä esim. järjestetyn yhteisen tekemisen myötä. Kummit voidaan valita jo esikoululaisille, mutta viimeistään ensimmäisen luokan oppilaille joko keväällä tutustumispäivän yhteydessä tai heti koulun alettua syksyllä.

Kummitoiminnan tavoitteena on lisätä suvaitsevaisuutta kouluissa ja vähentää koulukiusaamista. Kummitoiminta edistää koulun turvallisuutta ja oppilaiden sosiaalisia taitoja sekä kasvattaa lapsista aktiivisia, osallistuvia ja yhteisöstä vastuuta kantavia jäseniä. Kummitoiminta on lapsille vastuunoton ja yhteisvastuun opettelua.

Tukioppilastoiminta

Tukioppilastoiminta on Mannerheimin Lastensuojeluliiton tukemaa toimintaa. Tukioppilastoiminta on 7.-9.luokkalaisten tukijärjestelmä, joka perustuu vertaistuen ajatukseen. Tukioppilas on vapaaehtoinen oppilas, joka haluaa toimia kouluyhteisön hyväksi ja auttaa muita oppilaita. Kuuhankaveden koulun 8.lk:lla on valinnaisaineensa tukioppilaskurssi. Kurssin käyneistä valitaan seuraavan vuoden tukioppilaat. Valinnat tehdään kirjallisten hakemusten perusteella. Ehdokkaiden soveltuvuudesta tehtävään kysytään vielä opettajakunnan mielipide. Toiminnasta vastaa koulussa työskentelevä opettaja.

Tukioppilastoiminnan tavoitteena on vaikuttaa hyvien kaverisuhteiden syntymiseen sekä yhteisvastuun ja myönteisen ilmapiirin kehittymiseen koulussa. Toiminnan periaatteisiin kuuluu oppilaan luottamuksen säilyttäminen. Tukioppilaat tarjoavat vertaistukea toisille oppilaille, ja voivat kertoa aikuiselle esim. huolensa kiusaamisesta, minkä pohjalta aikuiset ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin. Tukioppilaat ovat osana luomassa myönteistä ilmapiiriä kouluun pitämällä tukaritunteja 7.-luokkalaisille ja järjestämällä erilaisia tapahtumia. Tukioppilaat saavat todistuksen tukioppilaana toimimisestaan peruskoulun päätyttyä.

Oppilaskuntatoiminta

Perusopetuslain mukaan (47a§) oppilaskunnan toiminnan järjestämisestä päättää opetuksen järjestäjä.

Syyslukukauden alussa opettajat valitsevat keskuudestaan ja rehtori nimeää oppilaskunnan ohjaajan /

ohjaajat, joka / jotka organisoivat luokissa tapahtuvan oppilaiden hallitusten jäsenten valinnan yhdessä luokanohjaajien kanssa. Luokittain valitaan äänestyksellä vähintään kaksi edustajaa oppilaskunnan hallitukseen (varsinainen ja varajäsen) lukuvuodeksi kerrallaan. Valitut edustajat valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan, sihteerin, ym. toimihenkilöt.

Oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista oppilaita koskevissa asioissa. Oppilaskunnan toiminta kehittää oppilaiden kykyjä ja taitoja toimia omien ryhmiensä edustajina ja harjaannuttaa neuvotteluun perustuvaa yhteistoimintaa.

Koulunkäynninohjaajan ja tulkitsemispalveluiden tuki

Koulunkäynninohjaajan perustehtävään kuuluu tukea oppilaiden toimintakykyä erilaisissa toimintaympäristöissä (mukaan lukien aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaustehtävät) ja edesauttaa koulupäivän joustavaa sujumista. Koulunkäynninohjaajalta vaaditaan toiminnoissaan eettistä vastuullisuutta, kasvatustietoisuutta, vuorovaikutustaitoja ja kykyä kohdata erilaisuutta.

Koulunkäynninohjaaja osallistuu opettajan ohjauksessa oppilaan kasvatukseen ja ohjaukseen sekä on samalla aikuisen mallina oppilaille. Hän ohjaa ja auttaa oppilasta selviytymään koulun päivittäisistä tilanteista ja avustaa tarvittaessa koulumatkoilla tai -kuljetuksissa. Oppitunneilla koulunkäynninohjaaja ohjaa oppilaita opettajan ohjeiden mukaan. Hän voi myös ohjata oppilasta kuntoutukseen (esim. fysioterapiaan) liittyvissä tehtävissä ja opastaa apuvälineiden käytössä. Koulunkäynninohjaaja huolehtii opetustilan, apuvälineiden, oppimateriaalin ja opetusvälineiden järjestämisestä ja valmistelemisesta annettujen ohjeiden mukaisesti sekä osallistuu tarvittaessa erilaisiin valvontatehtäviin. Koulunkäynninohjaaja osallistuu myös opettajien ja muun koulun henkilöstön sekä huoltajien kanssa koulutyön ja opiskeluhuollollisen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Vammaisella ja muulla tukea tarvitsevalla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät perusopetuslain mukaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut. Palveluiden tarkoituksena on taata oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin perusedellytykset ja mahdollisimman esteetön oppimisympäristö. Palveluiden järjestämisestä päättää opetuksen järjestäjä. Oppilaan tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tarve, määrä ja laatu arvioidaan oppilaan opettajien, opiskeluhooltohenkilöstön ja huoltajien yhteistyönä hyödyntäen mahdollisten koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja.

Tulkitsemispalvelut voivat olla esim. viittomakielentulkin palveluja tai muita kommunikointia tukevia palveluita. Tulkitsemis- ja avustajapalveluilla on suuri rooli puhetta tukevien ja korvaavien kommunikaatiokeinojen käyttämisen mahdollistajina. Niiden avulla sellaisetkin lapset, joilla on puutteita kommunikaatiotaidoissa, voivat olla vuorovaikutuksessa muiden oppilaiden kanssa.

Oppilaanohjausmenettelyt

Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Opinto-ohjaaja alkaa työskennellä oppilaiden kanssa 7. luokan aikana.

Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä.

Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa. Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävä jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa.

Tuki nivelvaiheessa

Nivelvaihe varhaiskasvatuksesta/kotihoidosta esiopetukseen

Toukokuussa ennen esiopetuksen alkua on esiopetukseen tutustumispäivä, johon osallistuvat lapset, huoltajat, esiopettaja sekä koulun erityisopettaja. Kevään aikana pidetään myös monialainen yleinen tiedonsiirtopalaveri, johon osallistuvat varhaiskasvatuksen opettaja, esiopettaja, neuvolan terveydenhoitaja, varhaiskasvatuksen ja koulun erityisopettaja sekä tarvittaessa muut asiantuntijat. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja kutsuu koolle palaverit.

Tehostettua tai erityistä tukea saaville lapsille järjestetään yksilökohtainen tiedonsiirtopalaveri, johon osallistuvat huoltajat, esiopettaja, erityisopettajat ja muut lapsen kanssa työskentelevät asiantuntijat (esim. terapeutit). Palaverin yhteydessä kaikki asiakirjat luovutetaan huoltajan suostumuksella esiopettajalle. Mahdollisista tuen tarpeista esiopetuksessa keskustellaan ja niitä suunnitellaan yhdessä huoltajan kanssa.

Nivelvaihe esiopetuksesta kouluun

Opiskeluhuollon kokonaisuuteen kuuluu olennaisena osana myös tietojen siirtäminen esiopetuksesta alkuopetukseen. Siirtymisprosessi uuteen oppimis- ja opetuskulttuuriin vaatii valmistelua ja joustamista oppimisprosessin turvaamiseksi. Tavoitteena on joustava koulun alku, jolloin tieto lapsen valmiuksista auttaa koulua joustamaan ja mahdolliset tukitoimet saadaan jatkamaan keskeytyksettä perusopetukseen siirryttäessä. Lahjakkaiden lasten kohdalla etukäteistieto ehkäisee mahdollista

aliskuoriutumista. Nivelvaiheissa oppilaan ja hänen kanssaan työskentelevien henkilöiden sekä kodin yhteistyö on erityisen tärkeää.

Hankasalmen kouluun tulee oppilaita kunnan esiopetusryhmistä, jotka sijaitsevat koulujen yhteydessä. Esiopetusvuoden keväällä toukokuun tiedonsiirtopalaverissa luovutetaan tulevalle koululle lasten henkilökohtaiset esiopetuksen oppimissuunnitelmat ja välitetään myös opetuksen kannalta välttämättömät tiedot kirjallisella tiedonsiirtolomakkeella. Tiedonsiirtolomake on täytetty yhteistyössä vanhempien kanssa esiopetusvuoden kevätkeskustelussa. Lasten kouluvalmiutta arvioidaan monialaisesti ja mahdollisista tuen tarpeista keskustellaan ja niitä suunnitellaan yhdessä huoltajan kanssa. Jos kouluun tulee lapsia muista kunnista tai esiopetuksen ulkopuolelta, luokanopettaja pyytää lasten tietoja huoltajalta sekä vanhempien luvalla esiopettajalta edellisestä asuinkunnasta. Tarvittaessa erityisopettaja tekee näille lapsille kouluvalmiustutkimuksen ensimmäinen luokan alussa.

Siirtyminen 6. luokalta 7. luokalle

Oppilaan siirtyminen 7. luokalle edustaa suurta muutosta hänen elämässään, vaikka yhtenäisen peruskoulun myötä kynnys kuudennen ja seitsemännen luokan välillä onkin madaltunut. Oppiaineiden määrä ja opittava aines lisääntyy, luokanopettaja vaihtuu eri aineenopettajiin ja opetusryhmän kokoonpano saattaa ainevalintojen vuoksi vaihdella. Myös oppilaan oma vastuu koulunkäynnistä lisääntyy ja monilla koulupäivän pituus kasvaa koulumatkan pidentyessä. Siirtymävaiheeseen liittyy ympäristö- ja toimintakulttuurin muutosten lisäksi myös siirtymä lapsuudesta nuoruuteen, mikä tuo vaiheeseen lisää haastetta.

Kuudennen luokan opettajille lähetetään maaliskuussa tiedonsiirtolomake, josta osan täyttää oppilas itse, osan huoltajat ja osan opettajat. Lomakkeiden tarkoituksena on koota tietoa oppilaiden vahvuuksista, haasteista ja ajatuksista sekä kartoittaa heidän tarvitsemiaan tukitoimia.

Kuuhankaveden koulun rehtori, opinto-ohjaaja ja erityisopettajat huolehtivat kuudensien luokkien oppilaiden tiedonsiirrosta käymällä alakoulujen erityisopettajien ja 6.lk:n luokanopettajien kanssa tarpeelliset palaverit. Mukana tiedonsiirtokeskusteluissa ovat tarvittaessa myös kuraattori, psykologi ja kouluterveydenhoitaja.

Erityisen tuen oppilaat kutsutaan huoltajiensa kanssa yksilökohtaiseen tapaamiseen Kuuhankaveden koululle kuudennen luokan keväällä tai viimeistään 7.lk:n syksyllä. Mukana ovat yleensä oppilaan ja hänen huoltajiensa lisäksi 6. luokan luokanopettaja, erityisopettaja(t), 7. luokan luokanohjaaja ja tarvittaessa esim. koulunkäynninohjaaja, opinto-ohjaaja ja terveydenhoitaja. Samalla tarkistetaan voimassaolevan henkilökohtaisen opetuksen suunnitelman (HOJKS) mahdolliset muutokset.

Kuudesluokkalaisille järjestetään kevätlukukaudella Kuuhankaveden koulussa ainakin yksi ryhmäytymis- ja tutustumispäivä. Jos mahdollista, tuleva luokanohjaaja on luokkansa mukana. Kuudesluokkalaiset tapaavat tulevia luokkatovereitaan, tukioppilaita, luokanohjaajia ja muuta

henkilökuntaa. Mahdollisuuksien mukaan myös nuorisotyöntekijöitä on mukana päivän suunnittelussa ja toteutuksessa. Opinto-ohjaaja pitää päivän aikana yhden oppitunnin yläkoulun käytänteistä yhdessä tukioppilaiden kanssa. Samalla myös uusi koulumatka tulee tutuksi.

Kuudesluokkalaisten huoltajille järjestetään yläkoululla vanhempainilta 6.luokan huhti-toukokuussa tai viimeistään 7.lk:n syksyllä. Myös tukioppilaat ovat esittäytymässä vanhempainillassa. Luokanohjaajat tapaavat seitsemäsluokkalaiset huoltajineen lukuvuoden alussa keskusteluissa vanhempainvarteissa.

Lukuvuoden alussa koulu järjestää seitsemännen luokan oppilaille toimintapäivän yhteistyössä Hankasalmen nuorisotyön toimijoiden kanssa. Myös tukioppilaat osallistuvat päivän ohjelmaan, jonka tavoitteena on erityisesti myönteisen ryhmähengen luominen.

Siirtyminen toiselle asteelle

- Nivelvaiheen ennakointi käynnistyy 8. luokan oppilaanohjauksen oppitunneilla tutustumalla eri aloihin ja toisen asteen koulutukseen. Lisäksi järjestetään tutustumiskäyntejä toisen asteen oppilaitoksiin tarpeen mukaan vuosittain sovittavalla tavalla 8.-9. luokkien aikana.
- Opinto-ohjaaja käy jokaisen 9. luokkalaisten oppilaan kanssa keskustelun jatko-opintoihin liittyen.
- 9. luokkalaisten huoltajille järjestetään huoltajien tilaisuus koskien jatko-opintovaihtoehtoja ja yhteishaun toteuttamista.
- Kaikilla 9. luokkalaisten huoltajilla on mahdollisuus henkilökohtaiseen opinto-ohjaajan tapaamiseen. Tehostettua opinto-ohjausta tarvitsevan oppilaan siirtymistä toiselle asteelle tuetaan huoltajan, erityisopettajan, opinto-ohjaajan, opiskeluhuollon henkilöiden, tarvittaessa ammatinvalintapsykologin, toisen asteen oppilaitosten ohjauksesta vastaavien opinto-ohjaajien ja opettajien välisellä moniammatillisella yhteistyöllä.
- Yhteishaun 9. luokkalaisten tekevät pääsääntöisesti oppilaanohjauksen tunneilla ja erikseen sovittaessa kotona.
- Jälkiohjausta varten opinto-ohjaaja tarkistaa kaikkien oppilaiden haun toteutumisen ja tarvittaessa ottaa yhteyttä oppilaisiin sekä huoltajiin. Kesän aikana vaille jatko-opintopaikkaa jääneille haetaan kesän lisähaussa opiskelupaikkaa opinto-ohjaajan avustuksella.
- Yhteistyössä toisen asteen oppilaitosten kanssa pidetään niveltietopalaverit 9. luokan syksyllä. Lupa tiedonsiirtoon pyydetään huoltajilta 9. luokan kevään aikana.

Oppilaan suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluvat kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.

Väkivalta, kiusaaminen ja häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, mikä loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla oppilas, koulussa työskentelevä aikuinen tai kouluyhteisön ulkopuolinen henkilö.

Koulun lisäksi kiusaamista tai häirintää voi tapahtua myös sosiaalisessa mediassa. Nettikiusaamisen ilmitulo ja valvonta on hyvin monimutkaista ja voi edetä jo sangen pitkälle, ennen kuin tilanne tulee koulun, kodin tai muiden aikuisten tietoon. Koulukiusaamista voidaan ehkäistä kasvatuksellisin keinoin mm. oppilaiden ryhmytyistä tukemalla, ohjaamalla erilaisuuden sietämistä ja huolehtimalla riittävästä välituntivalvonnasta.

Lainsäädännön mukaan kouluilla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Kouluyhteisömme puuttuvat aina häiriökäyttäytymiseen. Hankasalmen kunnan strategiassa korostetaan tehokasta puuttumista kiusaamiseen. Kouluissamme toteutetaan kiusaamistapauksissa KiVa Koulu -menettelymallia. KiVa Koulu -toimintamalli ja siihen sisältyvien teemojen käsittely kuuluu erityisesti luokanohjaajille. Alakoulussa KiVa Koulu -tunteja pidetään luokilla 1 ja 4. Luokanohjaajan tunneilla 7.-9.lk:lla harjoitellaan ehkäisemään ja havaitsemaan kiusaamistilanteita, ja myös yhdessä ratkaisemaan niitä. Tunneilla vastataan myös kirjalliseen kiusaamis-kyselyyn, jonka perusteella luokanohjaajat selvittävät kiusaamistapauksia. Yhteisöllisessä oppilashuollossa käsitellään koulukohtaisesti koulukiusaamiskyselyiden tuloksia ja sovitaan jatkotoimenpiteistä. Kiusaamistapaukset käsitellään yhteistyössä oppilashuollon henkilöstön kanssa. Myös hyvinvoinnin vuosikellon teemoilla ennaltaehkäistään koulukiusaamista. Kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätapauksissa voimme tarvittaessa ottaa yhteyttä myös Ankkuripoliisiin. Seksuaalirikosepäily ilmoitetaan aina poliisille ja lastensuojeluun.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/opas_seksuaalisen_hairinnan_ennaltaehkaisemiseksi_ja_siihen_puuttumiseksi_kouluissa_ja_oppilaitoksissa.pdf

KiVaKoulu -kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma on opetusministeriön rahoittama hanke koulukiusaamisen vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Ohjelma otettiin käyttöön Hankasalmen kouluissa vuoden 2009 syksyllä.

<http://www.kivakoulu.fi/>

Kouluruokailu

Perusopetuslain 31 pykälän mukaan opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen maksuton ateria. Kouluruokailulla tuetaan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Kouluruokailun ja koulupäivän aikana mahdollisesti tarjottavien välipalojen järjestämisessä otetaan huomioon kouluruokailun terveydellinen ja sosiaalinen merkitys, ravitsemus- ja tapakasvatuksen tavoitteet sekä ruokailutauon virkistystehtävä.

Oppilaille annetaan mahdollisuus osallistua kouluruokailun suunnitteluun ja toteuttamiseen, mikä tukee osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa sovitaan tukitoimista ja seurannasta oppilaan yksilöllisissä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyvissä tarpeissa.

Hankasalmen kunnassa kouluaterioiden suunnittelusta vastaa keskitetysti ruokapalveluvastaava yhdessä kouluruokailua hoitavan emännän kanssa. Kouluateriat valmistetaan Kuuhankaveden koululla sijaitsevassa keskuskeittiössä, mistä ne toimitetaan kunnan muihin kouluihin. Koulut vastaavat oppilaiden ruokailun valvonnan ja ohjauksen järjestämisestä. Iltapäivätoiminnassa mukana oleville oppilaille tarjotaan osallistumismaksuun sisältyvä välipala.

Kouluruokailun osalta noudatetaan valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Koulukeittiö suorittaa omavalvontaa ja on mukana Eviran elintarvikevalvonnan tarkistustietojen julkistamisjärjestelmä Oivassa. Kouluruokailun kehittämistä ja seuranta varten esim. Kuuhankaveden koululla kokoontuu säännöllisesti Ruokaraati, johon kuuluvat edustajat ruokahuollosta, keittiöltä, oppilaskunnasta ohjaajineen sekä mahdollisesti muita tahoja (esim. terveydenhoitaja ja vanhempaneuvoston edustaja).

Harrastamisen Suomen-malli:

Harrastamisen Suomen malli on opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hanke, jonka päätavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Harrastusvalikoiman suunnittelussa keskeistä on ollut lasten ja nuorten toiveiden kuuleminen. Koulukohtaisia suosikkiharrastuksia on selvitetty oppilaskyselyjen kautta.

Harrastusvalikoimaan kuuluu muun muassa kokkaus, mopon/pyörän rassa, jalkapallo, futsal ja muita liikuntaan liittyvää, parkour/akrobatia, sähly/pingis, elokuva, kuvataide, animaatio, musa/bändi jne. Harrastuksia tarjotaan omassa koulussa koulupäivän yhteydessä seuraavasti: Kuuhankaveden koulussa 3. –9.-luokkalaisille noin 30 kerhoa (287 oppilasta) Aseman koulussa 0. -6. luokkalaisille 6-7 kerhoa (112 oppilasta) Niemisjärven koulussa 0. – 6. luokkalaisille 4-5 kerhoa (74 oppilasta)

Harrastamisen Suomen mallin keskeiset periaatteet Hankasalmella:

- Hyvinvoinnin lisääminen ja vahvistaminen
- Syrjäytymisen ehkäisy ja eriarvoisuuden vähentäminen
- Yksinolon vähentäminen ja kaverisuhteiden tukeminen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen
- Taitojen kasvattaminen, onnistumisen kokemukset sekä lasten ja nuorten identiteetin vahvistaminen
- Perheiden tukeminen

Syksyn 2022 toiminta käynnistyi 29.8.2022 alkaen kaikissa Hankasalmen kouluissa Harrastustoimintaa järjestetään 29.8.2022 – 19.5.2023 (33 vkoa). Jokaiselle koululle on luotu oma harrastuslukupäivä. Siinä näkyy kaikki harrastustoiminta, jota koulupäivän yhteydessä tarjotaan

maksuttomasti. Kerhoja järjestetään pääasiassa koulujen tiloissa tai niiden välittömässä läheisyydessä. Kerhoja tarjoavat koulujen opetushenkilökunta, koulunkäynninohjaajat, nuorisotyöntekijät ja yhdistykset. Ennen harrastustoiminnan alkua koulut ohjeistavat oppilaita valitsemaan harrastuksia. Osallistujat ovat vakuutettuja harrastuksen keston ajan ja harrastustoiminta kuuluu koulupäivän yhteyteen. Lisätietoa harrastuksista löytyy koulujen pedanet -sivuilta.

<https://peda.net/hankasalmi/peruskoulut>

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille ohjattua toimintaa, tietoa ja neuvontaa esim. nuorisotiloissa, kerhoissa ja verkkopalveluissa. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. Osallisuuskasvatus on yksi keskeisistä nuorisotyön palvelukokonaisuuksista. Osallisuuskasvatuksen välittömänä tavoitteena on aikaansaada nuorelle tunne osallisuudesta, kuulumisesta johonkin ja vaikuttamismahdollisuudesta. Osallisuuden tunteen myötä nuoren kasvua tuetaan itsestään, ympäristöstään ja yhteiskunnasta kiinnostuneeksi aktiiviseksi kansalaiseksi.

Hankasalmella nuorisopalvelun toimijat tekevät yhteistyötä:

- oppilaskuntien ohjaavien opettajien kanssa ja tukioppilastoiminnassa
- kerhotoiminnan kehittämisessä
- nuorten työelämään tutustumisessa kunnan, seurakunnan, 4H-yhdistyksen ja paikallisten yrittäjien kesken
- tiedottamisessa ja neuvonnassa
- koulun opiskeluhuollon toimijoiden kanssa ryhmän toiminnan kehittämisessä sekä nivelvaiheissa (siirtyminen 6. luokalta 7. luokalle ja 9. luokalta 2. asteelle)
- elämänhallinnan ja oppimisen tukemisessa eri aihealueilla (esim. ehkäisevä päihdetyö sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot)
- kotien kanssa, tiedonkulussa vapaa-ajan ja koulun välillä
- huoltajien vanhemmuuden tukemisessa
- opiskeluhuollon henkilöstön kanssa tuomalla huolen käsiteltäväksi sekä erityistä tukea tarvitsevien tunnistamisessa ja tukemisessa
- seuraamalla nuorten vapaa-aikaa ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten sekä nuorten aikuisten tilannetta
- työskentelemällä kuntatason monialaisessa opiskeluhuollon ohjausryhmässä – tavoitteena kokonaisvaltainen näkemys ja ilmiöiden tunnistaminen nuorten arjessa

Nuorisotilatoimintaa järjestetään tällä hetkellä Hankasalmella Niemisjärvellä ja kirkonkylällä. Nuorisotilat ovat avoinna pääasiassa yli 13-vuotiaille nuorille muutamana iltana viikossa. Turvallisessa nuorisotyöntekijän ohjaamassa tilassa voi mm. tavata kavereita, pelata erilaisia pelejä, kahvitella hyvässä seurassa, osallistua ohjattuun toimintaan, jonka sisältö suunnitellaan toiveiden

mukaan, kuunnella musiikkia, katsella televisiota ja käyttää internetiä sekä keskustella ohjaajien kanssa.

<http://www.hankasalmi.fi/nuorisotilat/nuorille/nuorisotilat>

Etsivä nuorisotyö

Hankasalmella etsivät nuorisotyöntekijät tarjoavat 13—29-vuotiaille nuorille vapaaehtoisuuteen perustuvaa yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta. Työskentelyn tavoitteena on tarjota tukea erityisesti niille nuorille, jotka ovat vaarassa keskeyttää opintonsa tai jotka eivät ole löytäneet jatko-opiskelupaikkaa tai työpaikkaa valmistumisensa jälkeen. Yhteistyön lähtökohtana ovat nuoren omat tavoitteet ja toiveet. Työskentely muotoutuu yksilöllisesti kunkin nuoren tilanteen mukaan.

Etsivän työn ohjaajat jalkautuvat sinne, missä nuoret liikkuvat. Nuoret voivat olla itse yhteydessä etsivän työn ohjaajiin tai ohjautua asiakkaiksi yhteistyötahojen kautta. Myös huoltaja, ystävät tai lähipiiri voivat olla etsivän nuorisotyön ohjaajiin yhteydessä, jos nuoren elämäntilanteesta herää huoli. Yksilöohjauksen alkuvaiheessa nuoren tilanne kartoitetaan ja asetetaan tavoitteita yhdessä työskentelylle. Työskentely nuoren kanssa voi olla esimerkiksi keskustelua, neuvontaa, tukemista ja nuoren tutustuttamista eri palveluihin.

<http://www.hankasalmi.fi/etsiva-nuorisotyö/nuorille/etsiva-nuorisotyö>

3. Hyvinvoiva koulun henkilökunta

Kuuhankaveden koulussa toimintakulttuuria ja samalla hyvinvointia kehitetään puheenjohtajavetoisissa YS-ryhmissä, jotka lukuvuotena ovat seuraavat tavoitteineen:

- **tvt:** pitää koulun laitteet toimintakykyisinä yhteistyössä tvt-vastaavan ja kunnan ICT-tuen kanssa, vastaa tvt:n käytön kehittämisestä koulussa, päivittää koulukeskuksen kalenteria, seuraa tvt-opetussuunnitelman toteuttamista, e-opsia ja päivittää koulun Pedanet-sivuja
- **hyvinvointi:** suunnittelee, organisoii ja toteuttaa henkilöstön ja oppilaiden hyvinvointia tukevaa toimintaa, oppilaiden osallistamista hyvinvoinnin lisäämiseen, vastaa koulun juhlien suunnittelusta ja organisoinnista sekä oppilaiden osallistamisesta toimintaan, seuraa KiVa Koulu -toimintaa, kehittää luokanohjaajatoimintaa, vanhempainvartteja, muokkaa hyvinvoinnin vuosikelloa ja suunnittelee mahd.kodin ja koulun päivää

- **erityisopetus:** suunnittelee ja kehittää erityisopetusta ja JOPO-toimintaa, vastaa toiminnan raportoinnista.
- **joustava esi- ja alkuopetus:** suunnittee ja kehittää joustavaa alkuopetusta, vastaa toiminnan raportoinnista ja resurssin sijoittelusta yhteistyössä esihenkilöiden kanssa
- **pedagogiikka:** suunnittelee, kehittää ja organisoii koulun yhteiset MOKit, vastaa MOKien raportoinnista, kehittää toimintamalleja koko koulun positiivisen ilmapiirin lisäämiseen sekä suunnittelee ja kehittää oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
- **turvallisuus:** päivittää toimintakulttuuri- ja turvallisuuskansiot ajantasaisiksi lukuvuoden alussa. Huolehtii siitä, että kouluarjen turvallisuusasiakirjat ovat ajantasaiset ja henkilöstöllä on ajantasainen turvallisuustieto

Koska koulukeskuksessamme toimii myös lukio, sillekin on oma YS-ryhmä tavoitteineen:

- **lukio:** suunnittelee ja kehittää lukion toimintakulttuuria,, vastaa toiminnan raportoinnista, seuraa kulttuuriopetussuunnitelma -toimintaa, suunnittelee yrittäjäyhteisöä sekä päivittää lukion Pedanet-sivuja

YS-ryhmien toimintaa ja esille nostettavia teemoja käsitellään viikottaisissa SUPO (suunnitteluporukka)-ryhmissä yhdessä YS-ryhmiä vetävien puheenjohtajien ja rehtorin sekä apulaisrehtorin kanssa.

Ohjaajilla on omia kokoontumisia, joissa käsitellään ajankohtaisia koulun toimintaan ja ohjaamiseen liittyviä asioita toimintakulttuureineen. Ohjaajien palavereista vastaa apulaisrehtori.

Tiedotus on tärkeä osa hyvinvointia. Kuuhanaveden koulussa pidetään maanantaisin Viikkouutiset-info, jossa käydään läpi tulevan viikon tapahtumia ja nostetaan esille ajankohtaisia asioita. Jaksoittain pidetään opekokouksia, joiden ajankohdat on sovittu yhdessä.

Esihenkilötyöllä on ratkaiseva merkitys henkilöstön jaksamisessa. Kynnyksen tulla juttelemaan omaan jaksamiseen ja työhön liittyvistä asioista esihenkilöiden luo tulee olla matalalla. Rehtorit osallistuvat tiiviisti myös oppilashuoltotyöhön ja auttavat henkilökuntaa oppilasasioiden hoitamisessa ja oppimisen tuen organisoinnissa.

Työterveys on yhteistyökumppanimme palveluineen myös jaksamisasioihin ja hyvinvointiin liittyen. Rehtorit tekevät yhteistyötä niin pääluottamusmiehen kuin työsuojeluvaltuutetun kanssa henkilöstöä koskevissa asioissa.

Henkilöstön jaksamista halutaan tukea mukavalla yhteisellä tekemisellä. Viimeksi olemme käyneet yhdessä jouluruokailmassa. Lisäksi henkilöstöllä on ollut ja tulee olemaan VESO-tunteja liittyen työhyvinvointiin ja sen tukemiseen. Henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista kartoitetaan Hankasalmella vuosittain järjestettävillä työtyytyväisyyskyselyillä, joiden tulokset käydään läpi yhdessä henkilöstön kanssa. Rehtorit järjestävät henkilökunnalleen lisäksi kehityskeskustelut, joissa käydään läpi henkilökunnan jaksamista, sen tukemista, tarkastellaan ajatuksia seuraavaan lukuvuoteen ja koulutustarpeisiin liittyen ja pyydetään arviointia esihenkilötyöskentelystä.

4. Hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä PERMA-teorian toteutus Kuuhanaveden koulussa:

P= Positive Emotions, Myönteiset tunteet

Miten myönteiset tunteet lisääntyvät koulussamme?

- Keskustellaan paljon oppilaiden kanssa sekä työtovereiden kesken.
- On toimintaprotokollat erilaisia tilanteita varten -> oppilaat tulevat kohdelluksi samalla tavalla (koulun toimintakulttuurikansio).
- Luokanohjaajien ja luokanopettajien tuokiot ja tunnit jaksoissa 1-5.
- Hyvinvoinnin vuosikello, jota edelleen kehitetään ja muokataan koulussamme
- Hyvinvointikyselyt oppilaille ja henkilökunnalle
- Yhteistyö nuorisotoimen ja oppilashuollon kanssa toimii hyvin ja palvelut ovat helposti saavutettavissa, mikä on tärkeää, sillä oppilashuoltotyötä tehdään paljon.
- Sekä nuorisotoimi että oppilashuolto ovat mukana hyvinvoinnin vuosikellon työstämisessä.
- Kulttuuritapahtumat ja yhteiset tapahtumat ja projektit lisäävät yhteenkuuluvuutta ja sitä kautta myönteisiä tunteita ja hyvinvointia.
- Suomi harrastaa-hanke menossa -> mieluisa tekeminen -> hyvinvointi lisääntyy.
- Oppilaskunta ja tukarit järjestävät tapahtumia ym.
- Esi -ja alkuopetuksessa painotetaan kautta linjan kannustavaa palautetta. Sillä ja onnistumisen tunteen kokemuksilla tuetaan lasten myönteisen itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on, että lasten halu kokeilla ja oppia vahvistuu ja heille syntyy luottamus siihen että he pystyvät oppimaan uutta.
- **5% ja 6. luokka:**
- tekevät tiivistä yhteistyötä oppiaineissa (taito- ja taideaineet) sekä erilaisten projektien tiimoilta (esim. äidinkielessä) -> vaikutus oppilaisiin, opettajiin ja ohjaajiin

- yhteisopettajuus (% +6) -> työtaakka kevenee, kollegan tuki
- yhteistoiminnalliset työskentelymenetelmät, myös luokkarajoja ylittäen
- pienryhmän yhteistyö päiväkodin kanssa säännöllistä 1x/2vk -> onnistumisen kokemukset
- opettajan ja/tai kuraattorin pitämät tunnetaitotunnit, pienryhmässä säännöllisesti 1tunti/vk

MITÄ VIELÄ VOISI OLLA ENEMMÄN?

ESIM:

- kehu kaveri päivässä
- pyritään kannustukseen ja sanomaan toisesta vielä enemmän hyviä asioita niin oppilaiden kuin kollegojen kohdalla

= Engagement, Läsnäolo ja sitoutuminen

- Oppilaiden sitoutumista lisätään tapahtumilla, yhteisillä päämäärillä, pvaikutusmahdollisuuksilla mm. oppilaskunta, ruokaraati (kouluruokailu ja sen kehittäminen).
- Isommat oppilaat ovat toimineet pienempien ohjaajina.
- Läsnäolo oppitunneilla on kiinni työhön annetusta ajasta ja tavoitteiden laatimisesta aikaan sopivasti.
- Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan riittävä väljyys ja tila.
- Tarpeen lisätä myös “tapahtumattomuuden” sietoa!
- Käytössä järkevät järjestyssäännöt ja käyttäytymissäännöt -> kaikki tietävät, kuinka ainakin pitäisi toimia (turvallisuus, struktuuri)
- Pyritään mielekkääseen välituntitoimintaan ja tekemiseen
- Läsnäolon kokemusta voidaan lisätä toista katsomalla, aidosti kuuntelemalla.
- Henkilökunnalla on yhteisiä velvollisuuksia ja jokainen on myös joidenkin työryhmien jäsen.
- Esi- ja alkuopetuksen aikana opitaan olemaan koulussa. Opitaan mikä on minun paikkani fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti koulun oppimisympäristöissä.
- Opitaan oppimaan.

5. ja 6lk:

- määritellään jaksotavoitteet ja/tai lukukausitavoitteet yksilöllisesti yhdessä oppilaan kanssa
- annetaan oppilaalle mahdollisuuksia vaikuttaa mitä ja miten opiskelee (Vaihtoehdot)
- sitoutetaan kannustuksella ja jatkuvalla arvioinnilla, pyritään huomaamaan pienikin onnistuminen
- sitoutetaan ulkoisesti säännöllisellä ja loogisella Wilman käytöllä (välitön palaute)
- pidetään yllä keskustelua mitä tehdään ja miksi tehdään-> sisäinen yrittäjäyys ja tavoitteellisuus
- sitoutetaan huoltajia mm. nettivanhempainilloilla x3/lukukausi. Näistä tullut hyvää palautetta ja hyviä kokemuksia!

R= Relationships, Ihmissuhteet

Miten yksikössänne suunnitellusti vahvistetaan ja harjoitellaan

Vuorovaikutustaitoja (5K = kunnioitan, kiinnostun, kuuntelen, kysyn ja kannustan) ?

- Ystävyystaitoja ja ryhmätyötaitoja vahvistetaan ja harjoitellaan oppituntien yhteydessä eikä teemapäivissä ja ryhmätyksissä.
- Sovittelutaitoja vahvistetaan ja harjoitellaan KiVa-koulu-ohjelman puitteissa.

Miten edesautamme oppilaiden keskinäistä tutustumista?

- Edistämme ryhmäytyspäivillä ja -tunneilla, toimintapäivillä ja urheilukisoilla ja turnauksilla ja MOK-päivillä.

* Esi- ja alkuopetus toimii yhdessä päivittäin. Aikuiset suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat opetuksen yhdessä. Hyvä yhteishenki välittyy myös oppilaille.

5. ja 6.lk:

- Tunnetaitotunnit (mainittu jo aiemmin)

- ilmaisutaitoharjoitteet
- KiVa-koulu ohjelmaan mukainen toimiminen
- mahdollisimman paljon yhdessä tekemistä ja yhteistoiminnallisuutta
- luokan fyysiset järjestelyt tukevat ryhmätöitä
- pääsääntöisesti arvotaan työparit-> ei tarvitse olla paras kaveri, mutta kaikkien kanssa on opittava tekemään töitä
- **TOIVEENA:** mahdollisimman pysyvät aikuiskontaktit luokassa

M= Meaningful, Merkityksellisyys

Merkityksellisyyden kokemuksia koulun aikuisten, oppilaiden ja vanhempien kesken edistämme

- Oppilaiden kanssa keskustelemalla mikä merkitys on koululla, koulunkäynnillä ja kaikella mitä siellä tehdään ja miksi. A= asiallisuus, pysytään asiassa. Y= ystävällisyys, ollaan samalla puolella. H= huumori, kaikkea tarkastellaan huumorin valossa.
- Henkilökunta antaa palautetta toisilleen ja kohdellaan ystävällisesti toisia.

Merkityksellisyys muodostuu siitä, että kokee tekevänsä jotain elämän kannalta merkityksellistä ja toiminnalla on jokin tarkoitus. Tekeminen tuottaa mielekästä tulosta. Merkityksellisyys näkyy kouluyhteisössä/luokassa siten, että

- kaikilla on mielekästä tekemistä ja he tuntuvat saavan siitä jotain.
- oppilas pyrkii kohti asetettuja tavoitteita, on tyytyväinen ja kontaktia ottava, positiivisella mielellä. Ehkä kertoo ymmärtäneensäkin jotain.
- Tärkeää on asettaa tavoitteet oppilaan kykyjen ja osin mielenkiinnon mukaan.

5./6. + 6. lk:

- huomioidaan lapsi/nuori yksilönä sekä oppilaan roolissa että ihmisenä
- ollaan kiinnostuneita oppilaan asioista
- puututaan aktiivisesti selvittelyä vaativiin tilanteisiin
- keskustelut, oppilaan **NÄKYVÄKSI TEKEMINEN**

A= Accomplishments, Saavutukset

Onnistumiset (pienetkin) pyritään huomioimaan:

- Yritetään sanoa oppilaille hyvä sana aina kun mahdollista.
- Työkavereiden suhteen tässä voisi jokainen terästyä, mutta aidosti.
- Oppilasryhmät on jaettu luokkarajat ylittäen esi- ja alkuopetuksessa. Oppilaat saavat palautetta päivittäin toisiltaan ja useilta aikuiselta.
- Lisäksi alkuopetuksessa on käytössä joulun tienoilla käytävä arviointikeskustelu.

Yhteisön taso:

Miten juhlistamme yksikössämme saavutuksia?

- Yksittäinen opettaja huomioi luokassaan erilaisia saavutuksia
- Esi- ja alkuopetuksessa keräämme “satoa yhteiseen laariin” ts. pisteitä. Tavoitteena rauhoittaa tunnin alut. 100 pistettä kerättyään oppilaat saavat palkintotunnin/päivän. Koko porukka toimii tässäkin yhdessä.

Kuinka koulumme arvopohja näkyy koulupäivässä?

- Tässä tehtävässä jo aiemmin ja jäljempänä kuvatut toimet ja käytänteet kuvastavat käytännössä koulumme arvopohjaa.

Yksilön taso:

- Autamme oppilaita asettamaan itselleen sopivan kokoisia tavoitteita “virallisella” tasolla HOJKSien ja oppimissuunnitelmien avulla sekä keskustelemalla tavoitteista oppilaiden kanssa
- Varmistamme, että jokainen oppilas saa pieniä onnistumisen kokemuksia päivittäin siten, että yritetään asettaa tavoitteet ja tehtävät sen mukaisiksi, että edes jossain onnistuu ja muistutetaan huomenna on päivä uus!
- Pyrimme parhaamme mukaan huomaamaan ja sanoittamaan hyvää oppilaissamme sekä muistamaan positiivisten kehitysaskelten

huomioimisen.

5./6. + 6: lk:

- asetetaan välitavoitteita ja mietitään keinoja niiden saavuttamiseksi, arvioidaan yhdessä, myös vertaisarviointia harjoitellaan
- kehitetään erilaisia kannustusjärjestelmiä (mm. Market)
- juhlahetket (mm. mitalikahvit, pikku retket jne)

H= Health , terveys

Edistämme liikkumista koulupäivän aikana

- Suomi harrastaa- hanke. Keskellä koulupäivää on harrastamistunti.
- Päivittäisestä palautumisesta olemme pyrkineet huolehtimaan tietoa jakamalla oppitunneille, järjestämällä vanhempainiltoja mm. liikunnasta ja harrastusmahdollisuuksista, joilla tähdätään oppilaiden palautumiseen ja hyvinvointiin.
- Työntekijät nollaavat usein tilanteita ja päiviä opettajien olohuoneessa. Meillä on siellä hyvä ilmapiiri.
- Tyhy-toiminta omalta osaltaan ja muu yhteisöllinen toiminta esim. ammattiyhdistyksen järjestämät tapahtumat.

Rentoutumisen hetkiä koulupäiviin lisäämme

- Oppilaille harrastetunneilla
- Pelimahdollisuuksilla ja muilla eri ikäisille sopivilla välituntiaktiiviteeteilla (mm. kiipeilyseinät).
- Henkilökunnalla on hyvät tilat sosiaaliset tilat (opettajien olohuone) ja rentoutumiseen sopivat tuolit ja sohvut sekä hiljaisen työskentelyn tilat.

Terveellisestä ravinnosta ja riittävästä levosta yritämme huolehtia

- Oppiaineiden sisällöissä tietoa oppilaille
- Oppilashuollon toiminta omalta osaltaan(terveydenhoitaja ja lääkäri).
- Eväsvälkkä ja välipala harrastetuntien jälkeen.
- Oppilaskunta osallistuu kouluruokailun kehittämiseen (mm. Ruokaraati, Maistuva kouluruoka-hanke)

5./6. + 6.lk:

- korostetaan terveellisiä ruokailutottumuksia ja annetaan palautetta ruokailusta, myös koteihin
- tunnetaitotunnit ja yhteistoiminta täälläkin
- aktiivinen yhteydenpito koteihin (vanh.illat eri tavoin, Wilma-viestintä, arviointikeskustelut)
- pyritään antamaan aikaa keskustelulle ja luomaan salliva ilmapiiri, helpompaa toki pienessä ryhmässä
- yhteiset toimintatavoitteet (mm. luokkaretkirahaston kerääminen ja siihen liittyvät tehtävät)

MITÄ OPETTAJIEN OSALTA VOISI VIELÄ TEHDÄ?

- vähentää ys-ryhmiä. Nyt osalla on kolmekin ryhmää mihin kuuluu, kun erilaiset projektit otetaan huomioon ja jotka kokoontuvat osin ys-ajalla.
- kannustetaan (edelleen) kollegoja kokeilemaan eri juttuja ja luodaan myös sellainen ilmapiiri, että voi ja uskaltaa myös sanoa jos meni ihan pieleen, tyyliin “älkää vann kokeilko tätä!”

3. Hyvinvointisuunnitelman kirjoittaminen ja toteuttaminen

Mitä on jo tehty ?

- Rovaniemen hyvinvoinnin vuosikello on otettu käyttöön lukuvuotena 2021-2022.

Mitä tullaan tekemään?

- Muokataan hyvinvoinnin vuosikelloa ja tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaskunnan, tukioppilaiden, nuorisotoimen, seurakunnan ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Mitä hyvinvointia edistäviä kehittämistoimenpiteitä on tähän mennessä kokeiltu ja mitä niistä valitaan hyvinvointisuunnitelmaan pysyviksi rakenteiksi?

- Rovaniemen hyvinvoinnin vuosikelloa on jo toteutettu lo-tuokioissa ja lo-tunneilla, nuorisotoimi on yhdessä tukioppilaiden kanssa ryhmäyttänyt oppilaita, luokanohjaajat

ovat saaneet Rakenna hyvä luokkahenki-koulutusta. Oppilaille on järjestetty nuorisotoimen tuella ryhmiä, joissa on käsitelty mm. koulunkäyntiin, hyvinvointiin, sukupuoli-identiteettiin ja kaverisuhteisiin liittyviä asioita. Harrastetunnit keskellä koulupäivää jäävät pysyväksi toimintamalliksi tukemaan lasten ja nuorten hyvinvointia. Lisäksi kouluruokailuun ja sen kehittämiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota ja kannustetaan lapsia ja nuoria vaikuttamiseen kouluruokailunkin osalta (oppilaskunnan toiminta, kyselyt).

Miten kokeilut ja interventiot ovat toimineet ?

- Toimivuutta kartoitetaan erilaisin kyselyin sekä oppilaille että henkilökunnalle. Kyselyiden tuloksia tarkastellaan yhdessä ja pohditaan mahdollisia kehittämistoimenpiteitä.

Mitkä ovat hyvinvointia edistävän kehittämistoiminnan keskeisimmät tulokset tällä hetkellä eri tasoilla, oppilaiden, opettajien, oppilashuoltotiimin ja koko yhteisön tasoilla eritellysti?

- Ryhmäytymisille ja ryhmähengen rakentamiselle on tilausta jatkossakin.
Opetushenkilöstön osalta tärkeää on kollegiaalinen tuki ja jaksamisen tukeminen sekä esihenkilöiden henkilöstölle antaman tuen antaminen.

Kuka ja ketkä ovat vastuussa kokonaisuudesta ja miten eri osa-alueet ja työt sekä kirjoitusprosessi jakautuu hyvinvointisuunnitelman laadinnassa?

- Yhteisvastuussa on koulutukseen osallistunut henkilöstö, hyvinvointi-YS-ryhmä tarkastelee ja muokkaa tätä hyvinvointisuunnitelmaa.